

Rozdział II.
KRÓLOWIE HOLANDII

LUDWIK I
LUDWIK II

70
79

LUDWIK I

Król Holandii
1806-1810

Ojciec: KAROL MARIA BUONAPARTE

Był on synem Józefa Marii Buonaparte, członka Rady Starszych Ajaccio, i jego pierwszej żony Marii Ksawery, córki Józefa Marii Paravicini. Urodził się 27 marca 1746 w Ajaccio na Korsyce. Po śmierci ojca wszedł do Rady Starszych Ajaccio. 2 lub 7 czerwca 1764 w kościele w Ajaccio pojął za żonę Marię Letycję Ramolino. Po wcieleniu Korsyki do Francji w 1768 złożył przysięgę na wierność Ludwikowi XV. Zniesiono wówczas instytucję Rady Starszych, przyjmując jej członków w poczet szlachty francuskiej; Karol Maria otrzymał dyplom szlachecki w 1771. Dnia 27 listopada 1769 ukończył studia prawnicze na uniwersytecie w Pizie, 11 grudnia tego roku otrzymał stanowisko adwokata Najwyższej Rady Korsyki, w październiku 1770 został królewskim prokuratorem w Ajaccio, zaś w lutym 1771 objął urząd asesora tamtejszego sądu królewskiego. 13 września 1771 został deputowanym szlachty do Stanów Generalnych Korsyki, w maju następnego roku uzyskał członkostwo Rady Dwunastu Szlachciców z Dila (Zachodniej Korsyki), natomiast w lipcu 1777 mianowano go deputowanym korsykańskiej szlachty na dworze wersalskim. Zmarł wskutek choroby żołądka (zapewne raka) 24 lutego 1785 w trakcie kuracji w Montpellier i został pochowany w tamtejszym kościele korde-lierów (franciszkanów). W 1803 jego prochy sprowadzono do parku należącej do Józefa Bonapartego posiadłości Mortefontaine opodal Paryża, skąd w rok później trafiły do kaplicy św. Karola w Saint-Leu-la-Forêt. W 1819 przeniesiono je do kościoła św. Idziego w Saint-Leu-la-Forêt. Ostatecznie w 1951 znalazły pochówek obok szczątków jego żony w katedrze w Ajaccio

Matka: MARIA LETYCJA RAMOLINO

Jej rodzicami byli Jan Hieronim Ramolino, kapitan kawalerii oraz piechoty, inspektor generalny dróg i mostów prowincji Aja-

ccio, oraz poślubiona mu Aniela Maria, córka Józefa Marii Piétra-Santa. Urodziła się 24 sierpnia 1750 w Ajaccio na Korsyce. Dekretem Napoleona I 18 maja 1804 otrzymała tytuł MADAME MÈRE DE L'EMPEREUR (PANI MATKI CESARZA) oraz predykat Cesarskiej Wysockości. Po abdykacji syna w 1814 wyjechała do Rzymu, lecz w okresie Stu Dni dołączyła do cesarza w Paryżu. Po Waterloo wróciła do Wiecznego Miasta i tam też zmarła na zapalenie płuc 2 lutego 1836 w swoim pałacu przy ulicy Corso. Spoczęła w Corvetto, a w 1860 jej prochy przeniesiono na polecenie wnuka, Napoleona III, do cesarskiej kaplicy w katedrze w Ajaccio.

Rodzeństwo (1–10):

- 1 NAPOLEONA (ur. 1765, zm. 1796 lub 1767).
- 2 MARIA ANNA (ur. 1767, zm. 1768).
- 3 JÓZEF NAPOLEON (ur. 1768, zm. 1844). W 1804 uzyskał tytuł księcia Francji, w latach 1806–08 był z woli młodszego brata królem Neapolu i (tytułarnie) Sycylii, a w latach 1808–13 królem Hiszpanii pod imieniem JÓZEFA I. Na emigracji, po upadku Cesarstwa, tytułował się hrabią de Survilliers.

W 1794 ożenił się z Marią Julią Clary (ur. 1771, zm. 1845), córką Franciszka Clary, zamożnego wytwórcy jedwabiu i kupca z Marsylii. Owocem mariażu były trzy córki, dochował się także kilkorga dzieci pozamałżeńskich.

- 4 NAPOLEON (ur. 1769, zm. 1821). Pierwszy konsul Francji od 1799, cesarz Francuzów (NAPOLEON I) w latach 1804–14 i w 1815, król Włoch (Italii, 1805–14) oraz współksiążę Andory (1805–14). Od abdykacji w 1814 do Stu Dni w 1815 suwerenny książę Elby.

W 1796 (ślub cywilny) pojął za żonę Józefinę (właśc. Maria Józefa Róża) Tascher de la Pagerie (ur. 1763, zm. 1814), córkę Józefa Kaspra Tascher de la Pagerie, wdowę po wicehrabim Aleksandrze de Beauharnais; ich ślub kościelny miał miejsce w 1804, a w 1809 ich bezdzietne małżeństwo (cesarz adoptował dwoje dzieci Józefiny) zostało unieważnione. Drugą żoną Napoleona I została poślubiona w 1810 Maria Ludwika Leopoldyna Franciszka Teresa Józefa Łucja Austriacka (ur. 1791, zm. 1847), córka Franciszka I, cesarza Austrii, króla Czech i Węgier z dynastii habsbursko-lotaryńskiej, w 1815 kreowana dziedziczną księżną Parmy, Piacenzy i Guastalli (od 1817 tytuł dożywotni), która urodziła mu jedynego legalnego syna i spdkobiercę. Cesarz miał także liczne dzieci nieślubne.

- 5 MARIA ANNA (ur. 1771, zm. 1776).
- 6 LUCJAN (ur. 1775, zm. 1840). Ambasador francuski w Madrycie (1800–1801), w 1814 został kreowany przez papieża księciem Canino, a w 1815 Napoleon I nadał mu tytuł księcia Francji.
 Żenił się dwukrotnie: w 1794 z Marią Anną K r y s t y n ą (Katarzyną Eleonorą?) Boyer (ur. 1771, zm. 1800), córką oberżysty Piotra Andrzeja Boyera; a w 1803 z Marią Laurencją Szarlottą Ludwiką Aleksandryną Jacob de Bleschamp (ur. 1778, zm. 1855), córką prawnika Karola Józefa Jacob de Bleschamp. Z obu małżeństw dochował się licznych potomków.
- 7 ELIZA (ur. 1777, zm. 1820). Na chrzcie otrzymała imiona MARIA ANNA, które zmieniła po zamążpójściu. W 1797 poślubiła ona Paskala Baciocchi (Bacciochi), generała brygady armii francuskiej oraz senatora (zmienił imię na Feliks), w 1805 kreowanego księciem Lukki i Piombino (ur. 1762, zm. 1841), z którym miała potomstwo. W 1804 otrzymała tytuł księżniczki francuskiej, a rok później księżnej Lukki i Piombino, natomiast w 1809 jej starszy brat Napoleon I mianował ją wielką księżną Toskanii. Po upadku Napoleona w 1814 utraciła włoskie księstwa; tytułowała się odtąd hrabiną Compignano.
- 8 MARIA PAULINA (ur. 1780, zm. 1825). W 1797 poślubiła Karola Wiktora E m a n u e l a Leclerca, generała armii francuskiej, w 1802 mianowanego przez Napoleona adiutantem generalnym (ur. 1772, zm. 1802), z którym miała syna. W 1804 otrzymała tytuł księżniczki francuskiej, od 1803 była żoną Kamila Filipa Gabriela Borghese, księcia di Sulmona i Rossano, w 1805 kreowanego księciem cesarstwa, a w 1806 – wspólnie z żoną – księciem Guastalli (stracili tytuł w 1806), generała francuskiego (ur. 1775, zm. 1832); byli bezpotomni.
- 9 KAROLINA (ur. 1782, zm. 1839). Na chrzcie otrzymała imiona MARIA ANUNCJATA, które wzorem starszej siostry Elizy zmieniła po zaślubinach. W 1800 zawarła ślub cywilny, a w 1802 odbyła się ceremonia kościelna jej zaślubin z Joachimem Muratem, generałem armii francuskiej, od 1804 marszałkiem Francji, w 1805 kreowanym księciem francuskim (wówczas przybrał drugie imię Napoleon) i wielkim księciem Bergu i Kliwii, w latach 1808–15 królem Neapolu i Sycylii (ur. 1767, rozstrzelany 1815), z którym miała kilkoro dzieci.
- 10 HIERONIM NAPOLEON (ur. 1784, zm. 1860). W 1806 otrzymał od Napoleona tytuł księcia francuskiego (potwierdzony w 1852). Z woli starszego brata w latach 1807–13 władał Królestwem Westfalii, a w 1816 otrzymał od teścia tytuł księcia Montfort. W 1850 został marszałkiem Francji.

Był trzykrotnie żonaty: podczas pobytu w USA w 1803 ożenił się z Elżbietą (Betsy) Patterson (ur. 1785, zm. 1879), córką Wilhelma Pattersona, bankiera i armatora z Baltimore; mieli syna, od którego wywiodła się amerykańska linia Bonapartów, lecz małżeństwo zostało unieważnione w 1805. W 1807 zawarł on ślub z Fryderyką K a t a r z y n ą Zofią Dorotą Wirtemberską (ur. 1783, zm. 1835), córką Fryderyka II, księcia wirtemberskiego, od 1806 z woli Napoleona króla Wirtembergii pod imieniem Fryderyka I; mieli troje dzieci. Trzecią żoną Hieronima była poślubiona w 1840 (ślub kościelny) i w 1853 (cywilny) Justyna Pecori-Suárez (Pecori Giraldi) (ur. 1811, zm. 1903), córka Bernarda Pecori Giraldi, wcześniej zamężna z markizem Ludwikiem Bartolini-Baldelli (po śmierci Hieronima wyszła za Ludwika Foschi; wszystkie jej małżeństwa pozostały bezdzietne). Dochował się on również kilku dzieci pozamałżeńskich.

*

Urodził się 2 września 1778 w Ajaccio na Korsyce; nosił imiona LUDWIK NAPOLEON. Od śmierci ojca w 1785 przebywał pod opieką starszego brata. Idąc w jego ślady, dołączył do armii francuskiej, gdzie dosłużył się stopnia pułkownika. W 1802 poślubił pasierbicę i adoptowaną córkę Napoleona I i 18 maja 1804 otrzymał od cesarza tytuł księcia francuskiego (predykat Cesarska Wysokość); w tym samym roku został mianowany konetablen Francji. Po rozwiązaniu Republiki Batawskiej, 5 czerwca 1806 zasiadł jako LUDWIK I na tronie utworzonego przez Napoleona I Królestwa Holandii. Pod naciskiem Francji 1 lipca 1810 podpisał jednak akt abdykacji na rzecz starszego syna, a 30 maja 1814 cesarz przyznał mu tytuł hrabiego de Saint-Leu-la-Forêt, a w 1815 – para Francji. Po śmierci najstarszego z braci, Józefa Bonaparteego, 28 lipca 1844 został głową Domu Bonaparte.

Zmarł 25 lipca 1846 w swojej rezydencji w Livorno i znalazł spoczynek w kościele św. Ducha we Florencji. W późniejszym czasie, na polecenie jego młodszego syna, cesarza Napoleona III, szczątki Ludwika Bonaparteego zostały przeniesione do kościoła pw. św. Idziego w Saint-Leu-la-Forêt.

Małżonka Ludwika I:

Poślubiona 3 stycznia 1802 w Paryżu:

HORTENSJA DE BEAUHARNAIS

Była córką Aleksandra Franciszka Marii, wicehrabiego de Beauharnais, generała armii francuskiej, i poślubionej mu Józefiny Tascher de la Pagerie, późniejszej żony Napoleona I (zob. s. 72). Urodziła się 10 kwietnia 1783 w Paryżu i na chrzcie otrzymała imiona HORTENSJA EUGENIA CECYLIA. 14 czerwca 1804 otrzymała rangę francuskiej księżniczki krwi, a 14 marca 1806 została adoptowana przez Napoleona I. Jej małżeństwo z Ludwikiem zakończyło się w 1810 formalną separacją. 30 maja 1814 Napoleon nadał jej tytuł księżnej de Saint-Leu-la-Forêt. Zmarła 5 października 1837 w pałacu Aranenberga w szwajcarskim Salenstein, gdzie została pochowana. Zwłoki matki kazał później Napoleon III sprowadzić do ojczyzny, po czym złożono je wraz z prochami Ludwika Bonapartego w kościele śś. Piotra i Pawła w Reuil-Malmaison.

Potomstwo Ludwika I:

Dzieci małżeńskie (1–3):

- 1 NAPOLEON LUDWIK KAROL. Urodził się 11 października 1802 w Paryżu (wedle niektórych historyków jego ojcem był w istocie Napoleon I) i 18 maja 1804 otrzymał tytuł księcia Francji. Po akcesji ojca dnia 5 czerwca 1806 został następcą tronu Holandii z tytułem księcia królewskiego. Zmarł 5 czerwca 1807 w Hadze i został pochowany w bazylice w Saint Denis pod Paryżem. W 1815 jego prochy złożono w kaplicy św. Karola w Saint-Leu-la-Forêt, a od 1819 spoczywają one w tamtejszym kościele pw. św. Idziego.
- 2 LUDWIK II | s. 79
- 3 LUDWIK NAPOLEON. Urodził się 20 kwietnia 1808 w pałacu Tuileries w Paryżu jako najmłodszy syn Ludwika I oraz królowej Hortensji; z uwagi na trudne relacje łączące jego rodziców, przez długi czas uważano, że prawdziwym ojcem księcia mógł być jeden z kochanków królowej, admirał van Huelle lub hrabia Flahaut, jednakże obecnie większość historyków zgadza się, że przyszyły cesarz Francuzów był istotnie synem Ludwika Bonapartego. Od chwili przyjścia na świat przysługiwał mu

tytuł księcia Francji. Po obaleniu Napoleona I w 1814 musiał wraz z całą rodziną opuścić Francję. Podjęte w 1836 i 1840 próby przejęcia władzy zakończyły się niepowodzeniem i od 1840 przebywał jako francuski więzień stanu w twierdzy Ham nad Somma. W 1846 zdołał uciec do Anglii, a po śmierci ojca 25 lipca został głową Domu Bonaparte (dekretem z dnia 2 grudnia 1852 przemianowanego przezeń na Dynastie Napoléon). Po upadku monarchii lipcowej, w początkach roku 1848 powrócił do ojczyzny i w wyborach powszechnych 10 grudnia 1848 został wybrany prezydentem Drugiej Republiki; tytułowano go odtąd księciem prezydentem. Na mocy konstytucji z 14 stycznia 1852 jego kadencja została przedłużona na okres lat dziesięciu z możliwością nieograniczonej reelekcji, a 2 grudnia 1852 Senat uchwalił powstanie Drugiego Cesarstwa, powierzając jego tron księciu prezydentowi; panował jako NAPOLEON III. 1 września 1870, oblężony w Sedanie przez wojska pruskie, podpisał bezwarunkową kapitulację i oddał się do niewoli; osadzono go w zamku Wilhelmshöhe; 1 marca 1871 Zgromadzenie Narodowe przegłosowało detronizację cesarza. Jeszcze w marcu tego roku został on zwolniony z niewoli, po czym dołączył do małżonki i syna w Anglii. Zmarł na skutek zakażenia pooperacyjnego 9 stycznia 1873 w rezydencji Camden Place w Chislehurst, obecnie w obrębie Wielkiego Londynu, i został pochowany w kościele Panny Marii tamże. W 1887 cesarzowa Eugenia przeniosła prochy męża do krypty kościoła klasztorowego św. Michała w ufundowanym przez nią opactwie benedyktynów w Farnborough.

Małżonka Napoleona III, poślubiona 29 stycznia 1853 w pałacu Tuileries w Paryżu (ślub cywilny) i następnego dnia w katedrze Notre-Dame w Paryżu (ceremonia kościelna):

MARIA EUGENIA IGNACJA AUGUSTYNA DE GUZMÁN PORTOCARRERO Y KIRKPATRICK OF CLOSEBURN, córka Cypriana Palafox de Guzmán y Portocarrero, hrabiego de Montijo, Mora, Teba i Banos, markiza de Villanueva del Fresno i Algaba, księcia de Peñaranda de Duero i pana de Moguer, granda hiszpańskiego, i jego żony Marii Manueli Henryki, córki Wilhelma Kirkpatrick of Closeburn ze szkockiej szlachty, honorowego konsula

USA w Maladze. Urodziła się 5 maja 1826 w Granadzie. Po śmierci ojca w 1839 została hrabiną de Mora, Banos, Teba, Santa-Cruz de La Sierra i Albitas, wicehrabiną de La Calzada oraz markizą de Moya, Osera i Ardales. W 1859 i 1870 sprawowała pod nieobecność męża regencję we Francji. Po upadku Drugiego Cesarstwa w 1870 schroniła się z synem w Anglii. Zmarła 11 lipca 1920 w rezydencji Farnborough Hill w Farnborough i znalazła spoczynek u boku męża i jedyne go syna w krypcie rodzinnej Bonapartych w podziemiach kościoła pw. św. Michała we wzniesionym z jej inicjatywy klasztorze benedyktynów w Farnborough.

Dzieci małżeńskie Napoleona III (A–B):

A PORONIENIE, miało miejsce w kwietniu 1853.

B NAPOLEON LUDWIK EUGENIUSZ JAN JÓZEF. Urodził się 16 marca 1856 w pałacu Tuileries w Paryżu i od dnia narodzin nosił tytuł księcia Napoléon oraz księcia cesarskiego (Prince Impérial). Od 1869 służył we francuskiej armii, zaś podczas wojny francusko-pruskiej w 1870 został wysłany na front jako obserwator. Po upadku Drugiego Cesarstwa wyjechał z matką do Anglii. Po śmierci ojca 9 stycznia 1873 został głową Cesarskiego Domu Francji (Dynastie Napoléon), dla bonapartystów cesarzem Francuzów NAPOLEONEM IV. Poległ podczas podróży do Ulundi (uluNdi), ówczesnej stolicy Zululandu, dnia 1 czerwca 1879 w utarczce z Zulusami nad rzeką iTyotosi. Ciało księcia sprowadzono do Anglii i złożono u boku Napoleona III w kościele Panny Marii w Chislehurst, skąd w 1889 zostało ono sprowadzone przez cesarżową Eugenię do nowopowstałego opactwa benedyktynów w Farnborough i złożone w krypcie w podziemiach kościoła klasztornego.

Napoleon III dochował się również licznych dzieci ze związków pozamałżeńskich.

Syn pozamałżeński Ludwika I:

Z JOANNĄ FELICYTĄ ROLAND:

FRANCISZEK LUDWIK KACPER CASTELVECCHIO. Urodził się 26 kwietnia 1826 w Rzymie, gdzie został zarejestrowany jako syn Joanny Felicyty

Roland i „Marka Antoniego Castelvechchio” (osoby fikcyjnej). W 1853 przeniósł się do Francji, gdzie został naturalizowany dekretem Napoleona III z dnia 28 maja tego roku. Od 1856 był członkiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a od 1867 skarbnikiem generalnym. 7 listopada 1860 otrzymał od cesarza dziedziczny tytuł hrabiego Castelvechchio. Zmarł na skutek zatrucia tlenkiem węgla 29 maja 1869 w hotelu w Rennes i został pochowany w Paryżu.

Żoną Ludwika Castelvechchio została 6 maja 1847 w kościele Santa Maria Maggiore we Florencji Eliza Karolina Pasteur d’Etreillis (ur. Paryż 1826, zm. Florencja 5.10.1894), córka Karola Tomasza Pasteur d’Etreillis, kapitana Gwardii Narodowej, kupca, oraz jego żony Zuzanny Zofii Longuet.

Owoce tego małżeństwa było czworo dzieci: zmarły w dzieciństwie syn oraz trzy córki.

LUDWIK II

Król Holandii

1810

Ojciec: LUDWIK I | s. 70

Matka: HORTENSJA DE BEAUHARNAIS | s. 75

Rodzeństwo: BIOGR. LUDWIKA I

*

Na świat przyszedł 11 października 1804 w Paryżu i na chrzcie otrzymał imiona NAPOLEON LUDWIK. Od urodzenia nosił tytuł księcia Francji. Po śmierci starszego brata 5 maja 1807 został królewskim księciem (następcą tronu) Holandii, a 3 września 1809 otrzymał od Napoleona I tytuł wielkiego księcia Klivii i Bergu, należący uprzednio do Joachima Murata, męża siostry cesarza. Po abdykacji ojca 1 lipca 1810 został królem Holandii pod imieniem LUDWIKA II; tron holenderski utracił już 9 lipca i odtąd tytułował się wielkim księciem Klivii i Bergu. Także i te księstwa utracił 1 grudnia 1813 po klęsce cesarza Francuzów pod Lipskiem. W 1814 wraz z całą rodziną musiał uchodzić również z Francji.

Zmarł na odrę 17 marca 1831 we Forli (Włochy) i spoczął w bazylice św. Krzyża (Santa Croce) we Florencji. Później na polecenie Napoleona III jego prochy złożono w grobach rodzinnych w kościele pw. św. Idziego w Saint-Leu-la-Forêt.

Małżonka Ludwika II:

Poślubiona 10 listopada 1826 we Florencji:

SZARLOTTA BONAPARTE

Była jego stryjeczną siostrą, córką Józefa Bonapartego oraz Julii Clary (zob. s. 72). Urodziła się 31 października 1802 w pałacu Mortefontaine. 18 maja 1804 otrzymała tytuł księżniczki Francji, a od objęcia tronu madryckiego przez ojca 6 lipca 1808 do jego abdykacji 7 stycznia 1814 nosiła tytuł infantki hiszpańskiej. Zmarła 2 marca 1839 w Sarzane i spoczęła we florenckiej bazylice Santa Croce. Mariaż ten nie zaowocował potomstwem.

